

תוכנית לימודים בדינים

שנת תשע"ב

כתיבה ועריכה: פ. רבינוביץ

מבוא

מורה נבכדה,

בשמחה הננו להציג בפניך את תכנית העבודה השנתית, משודרגת ללמוד הדינים. התכנית מתאמת לכתות ג'- ח', הנושאים מעברים ונלמדים במשך השנים בצורה ספיראלית. בכל שנה ושנה לומדות התלמידות דינים בנושא תפילה, בנושא ברכות, בנושא בן אדם לחברו וכן בנושא שבת.

מעבר לנושאים הללו נבחרו דינים מנושאים אחרים ושובצו לכיתות המתאימות.

להלן מספר הערות חשובות:

-

* נושאי החגים וסימן י"ט נלמדים בכל שנה ובכל כיתה (מעבר לתכנית שלפניך)
-

* בכתות שעדיין לא הוכנס הקיצור נרשם בתכנית "על פי סימן..." נרשם אף בצד "סעיפים מומלצים". רצוי שהמורה תעדיין בכל הסימן וכן בספרי הלכה נוספים לבירור ההלכה בהכנת השיעור. בכתות האחרות בהן לומדות התלמידות את הקיצור מצורפת רשימה מפורטת.
-

* נושא זה נלמד בכיתה ז'.
צורף דף ספח בנושא תרו"מ כפי שהופיע בתוכנית הקודמת של חינוך העצמאי.
(הערות לשינויים, להוספות ותקבלנה ברצון).
-

* תחילת נושא מחייבת הטרמה, מבוא. בכיתות שהמחנכת מלמדת דינים, תוכל לעשות זאת אף בשעור יהדות. ואם לא - תקדיש המורה לדינים את ההתייחסות המתאימה. חשיבות מיוחדת למקורות שעל-פיהם נלמדות צוות והלכות, יש לדעת את המקור ולהתייחס לכך בהכנת השיעור.
-

* המטרה בלמוד היא קיום הלכה למעשה. לעיתים לא מופיע בקיצור פסק הלכה שלפיו נוהגים. יש לברר וללמדו.
-

* אין לחרוג מתכנית זו ולא לבצע בה שינויים.

נסיים בתפילה, הלימוד הפורה יגביר את החשק בלב תלמידותינו ללמוד לשמור לקיים ולעשות והרי הובטחנו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

אמן כיהר"צ

פ. רבינוביץ.

תוכנית לימודים בדינים תשע"ב

כתה ג'

הנושא	פרוט הנושא	הסימן	סעיפים / מומלצים	הערות
סדר היום	<ul style="list-style-type: none"> ▪ סדר הלילה וק"ש שעל המיטה ▪ דיני השכמת הבקר ▪ דיני נטילת ידיים של שחרית ▪ לבישת בגדים 	<p>עפ"י סימן ע"א</p> <p>עפ"י סימן א'</p> <p>עפ"י סימן ג'</p> <p>עפ"י סימן ג'</p>	<p>ג', ה', עפ"י סעיף ד'.</p> <p>א', ב', ג',</p> <p>א', ג', ד', ה' (חלק), ט' (חלק)</p> <p>א', ב', ג', ד',</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ יכול להמסר כיהדות
תפילה	<ul style="list-style-type: none"> ▪ תפילת שמונה עשרה ▪ תפילת הדרך 	<p>עפ"י סימן י"ח</p> <p>עפ"י סימן ס"ח</p>	<p>ב', ג', ד', ה', ו', ז', ח', י"א,</p> <p>י"ב, י"ד,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מתבקש מבוא, את הלכות שמונה - עשרה יש ללמד רק לקראת סוף השנה כשהילדות כבר קרובות לזמן בו הן מתחילות להתפלל.
ברכות	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ברכה לבטלה ▪ וברכה שאינה צריכה ▪ ברוך הוא וברוך שמו ▪ אמן 	<p>עפ"י סימן ו'</p> <p>עפ"י סימן ו'</p> <p>עפ"י סימן ו'</p>	<p>ד'</p> <p>ח', ט',</p> <p>י', י"א,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מתבקש מבוא קצר למהות הברכה. (גלמד בנושא בכתה ב')
בין אדם לחברו	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הלכות גנבה וגזלה ▪ הלכות נזקי ממון ▪ השבת אבידה ▪ הלכות פקדון ▪ כיבוד הורים 	<p>עפ"י קפ"ב</p> <p>עפ"י קפ"ג</p> <p>עפ"י קפ"ז</p> <p>עפ"י קפ"ח</p> <p>עפ"י קמ"ג</p>	<p>א', ב', ג', ד', ה', ו', ז', ח', ט', י"ג, י"ד,</p> <p>ט"ו, ט"ז,</p> <p>א', ב', ה', ו', ז',</p> <p>א', ג', ה',</p> <p>א', ג', ד', ה',</p> <p>א', ב', ג', ד', ז', י"ד, כ', כ"א,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מתבקש מבוא בנושא עזרה לזולת (אפשר בשיעור יהדות). עניי בסימן כ"ט סעיף י"ב, י"ז, ▪ <u>חשוב מאד!</u> לתרגם לדוגמאות מעשיות בחיי הילדות
שבת	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הכנות לשבת ▪ קדוש וסעודות 	<p>עפ"י סימן ע"ב</p> <p>עפ"י סימן ע"ז</p>	<p>א', ב', ד', ה', ו', ז', ח', ט', י', י"א,</p> <p>י"ב, י"ד, ט"ו, ט"ז, י"ז, כ"ג,</p>	

כתה ד'

הנושא	פרוט הנושא	הסימן	סעיפים / מומלצים	הערות
תפילה	<p>ראש חודש:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ דיני ראש חדש ▪ טעה בר"ח בתפילה ▪ טעה בר"ח בבהמ"ז ▪ נקיון המקום לדבר שבקדושה ▪ הכנת הגוף לתפילה ▪ קריאת שמע 	<p>עפ"י סימן צ"ז</p> <p>עפ"י סימן י"ט</p> <p>עפ"י סימן מ"ד</p> <p>עפ"י סימן ה'</p> <p>עפ"י סימן י"ב</p> <p>עפ"י סימן י"ז</p>	<p>א', ב', ג', ד', ו', י', י"א, י"ד, ט"ו,</p> <p>א', ב', ה', ג', ד', ה', ו', י',</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מתבקש מבוא מהות היום, (אפשר ביהדות). רצוי לעיין בספר התודעה. ▪ יש להביא דוגמאות מעשיות בלבד ▪ מתבקש מבוא-למקור של מצות ק"ש, המבנה של ק"ש, כח התפילה.
ספרי קדש	<ul style="list-style-type: none"> ▪ קדושת בית הכנסת ▪ ספרי קדש וספר תורה 	<p>עפ"י סימן י"ג</p> <p>עפ"י סימן כ"ח</p>	<p>א', ב', ג', ד', ה', ג', ד', ה', ו', ט', י"ב,</p>	
ברכות	<ul style="list-style-type: none"> ▪ דין קדימה ברמה בסיסית ▪ ברך על מאכל והביאו לו עוד ▪ אכילה ושתיה קודם הסעודה ▪ נימוסים וד"א בסעודה ▪ ברכת הריח (שהחיינו, הטוב ומטיב) ▪ ברכת (הגומל), שהחיינו, הטוב ומטיב ▪ ברכת הגומל 	<p>עפ"י סימן נ"ה</p> <p>עפ"י סימן נ"ז</p> <p>עפ"י סימן ל"ט</p> <p>עפ"י סימן מ"ב</p> <p>עפ"י סימן נ"ח</p> <p>עפ"י סימן נ"ט</p> <p>עפ"י סימן ס"א</p>	<p>א', ב', ג', ד', ה', א', ב', ג', ד', ז', א', ב', ג', א', ב', ג', ד', ה', ו', ט', י"א, י"ג, ט"ו, י"ז, י"ח, י"ט, כ"א, כ"ג, א'- ה'</p> <p>א, ב', ג'</p>	
בין אדם לחברו	<ul style="list-style-type: none"> ▪ שמירת הגוף ובל תשחית ▪ נזקי הגוף ▪ צער בעלי חיים 	<p>עפ"י סימן ק"צ</p> <p>עפ"י קפ"ד</p> <p>עפ"י קצ"א</p>	<p>א', ב', ג', א', ב', ג', ד', ה', ו', ז', ח', א', ג',</p>	<p>תשקול כל מורה על הוספות בנושאים אלו, לפי ראות עיניה וצרכי התלמידות</p>

המשך כתיב ד'

הערות	סעיפים / מומלצים	הסימן	פרוט הנושא	הנושא
	א', ב', ג', ד', ה', ו',	עפ"י קס"א	▪ תעניות צבור	ימים מיוחדים
		הכרת הקבוצות, שמות המלאכות, דוגמאות מעשיות שנתקלים בהן בכל שבת ושבת.	▪ ל"ט אבות מלאכה-	שבת

כתה ה'

הנושא	פרוט הנושא	הסימן	סעיפים / מומלצים	הערות
תפילה	<ul style="list-style-type: none"> ▪ פסוקי דזמרא ▪ חזרת הש"ץ 	<p>עפ"י סימן י"ד</p> <p>עפ"י סימן כ'</p>	<p>א' (עד עניין הפסק), ג', ד', ה',</p> <p>א', ד', ה',</p>	
ברכות	<ul style="list-style-type: none"> ▪ כללים בברכה ראשונה ▪ ברכה אחרונה ▪ עיקר וטפל ▪ דין טעות בברכות ▪ דין מים אחרונים ▪ ברכת הזימון 	<p>עפ"י סימן נ'</p> <p>עפ"י סימן נ"א</p> <p>עפ"י סימן נ"ד</p> <p>עפ"י סימן נ"ו</p> <p>עפ"י סימן מ"ד</p> <p>עפ"י סימן מ"ה</p>	<p>א', ב', ג', ד', ה', י"א, י"ב,</p> <p>א', ב', ז', ח', ט', י"ב, י"ג, י"ד,</p> <p>א', ב', ג', ד', ה',</p> <p>א', ב', ג', ד', ה', ו', ז',</p> <p>א', ב',</p> <p>א', ב', ה', ו', ז', ח', ט',</p>	
בין אדם לחברו	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מידות שירגיל בהן האדם ▪ הונאת דברים ▪ נזקי ממון ▪ בקור חולים 	<p>עפ"י סימן כ"ט</p> <p>עפ"י סימן ס"ג</p> <p>עפ"י קפ"ג</p> <p>עפ"י קצ"ג</p>	<p>י"ב, י"ג, י"ד, ט"ו, ט"ז, י"ז,</p> <p>א', ב', ג', ד', ה',</p> <p>א', ב', ה', ו', ז',</p> <p>א', ב', ג', י"א, י"ב,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ נלמד בכתה ג', יש רק לחזק את הדברים.
שבת	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מושגי יסוד בנושא "מוקצה" 		<p>מקור, הגדרות, סוגי מוקצה דוגמאות מעשיות לפי סוגי מוקצה.</p>	

כתה ו'

הנושא	פרוט הנושא	הסימן	סעיפים / מומלצים	הערות
תפילה	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הוצאת שם שמים ▪ ברכות קריאת שמע והפסקות 	<p>סימן ו'</p> <p>סימן ט"ז</p>	<p>א',ב',ג',ד', (חזרה), ו',ז',</p> <p>א',ב',ג',ד',</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מתבקש מבוא לענין אמירת שם ד'. ▪ דיני ק"ש נלמדו בכתה ד' יש בכל זאת להתייחס מעט למצוה של ק"ש לפני למוד סימן זה.
סעודה	<ul style="list-style-type: none"> ▪ נטילת ידיים לסעודה ▪ דברים שאוכלים ושותים בתוך הסעודה ▪ ברכת המזון ▪ בציעת הפת 	<p>סימן מ'</p> <p>סימן מ"ג</p> <p>סימן מ"ד</p> <p>סימן מ"א</p>	<p>א',ב',ג',ד',ה',ו',ח',ט',י',יא,</p> <p>י"ב,י"ג,כ"ח, י"ד,</p> <p>א',ב',ג',ד',ה',ו',ז',</p> <p>ג',ד',ה',ו',ז',ח',ט',י',יא,י"ב,</p> <p>י"ג,י"ד,ט"ו,ט"ז,</p> <p>א', ג', ה', ו'</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ לא לדרוש מהתלמידות לזכור את הנוסח בברכת "אשר נתן" אדרבא, לדרבן את הילדות לברך מתוך ברכון וכך לא תטעינה.
מאכלות אסורות הבית היהודי	<ul style="list-style-type: none"> ▪ בשר בחלב 	<p>סימן מ"ו</p>		
מאכלות אסורות \ המטבח הכשר	<ul style="list-style-type: none"> ▪ דם במאכל ▪ בדיקת מזון מתולעים ▪ יין נסך ▪ בישולי נכרים 	<p>סימן מ"ו</p> <p>סימן מ"ו</p> <p>סימן מ"ו</p> <p>סימן כ"ב, מ"ו</p> <p>סימן ל"ח</p>	<p>א'-ג', י"ג-י"ד</p>	

המשך כתיב ו'

הנושא	פרוט הנושא	הסימן	סעיפים / מומלצים	הערות
בין אדם לחברו	<ul style="list-style-type: none"> ▪ לה"ר, רכילות, נקימה, נטירה ▪ צדקה 	<p>סימן ל'</p> <p>סימן ל"ד</p>	<p>א',ב',ג',ד',ה',ו',ז',ח',ט',</p> <p>א',ב',ג',ד',ה',ו',ז',ח',י"א,י"ב,</p> <p>י"ג,י"ד,ט"ו,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ לא לחייב לזכור פסוקים.
שבת	<ul style="list-style-type: none"> ▪ תפילות בשבת 	סימן ע"ו	<p>ב',ג',ד',י"א,י"ד,ט"ו,ט"ז,י"ז</p> <p>י"ח,י"ט,כ"א,כ"ב,כ"ג,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מתבקש מבוא להאריך את הנושא ואולי בזכותנו תתפללנה התמידות תפילות שבת.

כתה ז'

הנושא	פרוט הנושא	הסימן	סעיפים / מומלצים	הערות
תפילה	<ul style="list-style-type: none"> ▪ תפילת שמונה-עשרה ▪ מבנה התפילה שלאחר שמו"ע ▪ קדיש וברכו 	<p>סימן י"ח</p> <p>עפ"י סימן ט"ו</p>	<p>א',ב',ג',ד',ה',ו',ז',ח',ט',י',יא"ב</p> <p>י"ג,י"ד,ט"ו,י"ח,י"ט,כ',כ"א,</p> <p>ה',ו'</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ לא לחייב לזכור פסוקים. ▪ מומלץ הספר תפלה כהלכתה של הרב פוקס ▪ מומלץ ורצוי להתייחס לדינים העיקריים בנושא ק"ש ושמו"ע, כתזכורת וחיזוק.
מאכלות אסורים	<ul style="list-style-type: none"> ▪ דברים האסורים משום סכנה ▪ הלכות סתם י-ינם 	<p>סימן ל"ג</p> <p>סימן מ"ז</p>	<p>א',ב',ה',ו',ז',ט',י"ג,י"ד,</p> <p>א',ג',</p>	<p>מושגים והשלכות אקטואליות בימנו- כגון: עובדים זרים, עוזרות בית.</p>
ברכות	<ul style="list-style-type: none"> ▪ דין קדימה בברכות 	<p>סימן נ"ה</p>	<p>א',ב',ג',ד',ה',</p>	
תרומות ומעשרות	<ul style="list-style-type: none"> ▪ המקור, שמות התרומות ▪ תרו"מ בזמן ביהמ"ק ▪ תרו"מ בימנו 			<p>מצורף דף ספח</p>
בין אדם לחברו	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הונאת דברים ▪ כבוד הורים ▪ כבוד רב וזקן ▪ שמירת הגוף ▪ נזקי הגוף ▪ בקור חולים ▪ דין חולה, רופא 	<p>סימן ס"ג</p> <p>קמ"ג</p> <p>קמ"ד</p> <p>קפ"ד</p> <p>סימן ק"צ</p> <p>קצ"ג</p> <p>קצ"ב</p>	<p>א',ב',ג',ד',ה',</p> <p>א' (עד שלשה שותפים), ב', ג',ד',ז',ח',ט',י,יא,כ',כ"א,</p> <p>א',ב',ד',</p> <p>א',ב',ג',ד',ה',ו',ז',ח',</p> <p>א', ב', ג',</p> <p>א',ב',ג',י,יא,י"ב,</p> <p>א',ב',ג',</p>	

המשך כתיב

הנושא	פרוט הנושא	הסימן	סעיפים / מומלצים	הערות
המשך בין אדם לחברו	<ul style="list-style-type: none"> ▪ השבת אבידה ▪ הלכות ריבית 	<p>קפ"ו</p> <p>סימן ס"ה, ס"ו</p>	<p>א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, י"ב</p>	<p>הלכות מעשיות לחיי הילדות, בגין הלוואות ביניהן.</p>
שבת	<ul style="list-style-type: none"> ▪ קדושת השבת ▪ הדלקת נרות ▪ קדוש וסעודות ▪ מבין י"א המלאכות הראשונות האסורות בשבת 	<p>סימן ע"ב</p> <p>סימן ע"ה</p> <p>סימן ע"ז</p>	<p>א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, י"ב, ט"ז, כ"ג</p> <p>ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, י"ב, י"ג, י"ד, י"ה, י"ו, י"ז, י"ח, י"ט, כ"א, כ"ב, כ"ג, כ"ד, כ"ה, כ"ו, כ"ז, כ"ח</p>	<p>שלא נלמדות בכתה ח'</p>
השולחן הטהור	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הפרשת חלה ▪ הכשרת בשר ▪ טבילת כלים 	<p>סימן ל"ה</p> <p>סימן ל"ו</p> <p>סימן ל"ז</p>	<p>א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, י"ב, י"ג, י"ד, י"ה, י"ו, י"ז, י"ח, י"ט, כ"א, כ"ב, כ"ג, כ"ד, כ"ה, כ"ו, כ"ז, כ"ח</p> <p>סעיף א' רק השורה הראשונה עד המילים "עד שטובלין אותן".</p> <p>ג, ה, ו, ז, ח, ט, י, י"ב, י"ג, י"ד, י"ה, י"ו, י"ז, י"ח, י"ט, כ"א, כ"ב, כ"ג, כ"ד, כ"ה, כ"ו, כ"ז, כ"ח</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מתבקש מבוא לנושא השולחן הטהור בבית יהודי, וכן ברור המקורות.

כתה ח'

הנושא	פרוט הנושא	הסימן	סעיפים / מומלצים
השכמת הבקר ותפילה	▪ השכמת הבקר	סימן א'	א', ב', ג', ד',
	▪ נטילת ידיים	סימן ב'	א', ג', ד', ה', ח',
	▪ לבישת בגדיו והלוכו	סימן ג'	א', ב', ג', ד', ה',
	▪ מדיני ברכות	סימן ו'	א', ב', ג', ד', ו', ז', ח', ט', י',
	▪ הכנת הגוף לתפילה	סימן י"ב	א', ב',
	▪ קדושת בית הכנסת	סימן י"ג	א',
	▪ קדיש וברכו	סימן ט"ו	ה', ו',
	▪ הלכות קריאת שמע	סימן י"ז	ב', ג', ד', ה', ו',
	▪ הלכות תפילת ש"ע	סימן י"ח	א', ב', ג', ד', ה', ו', ז', ח', י", י"א, י"ב, י"ג, י"ד, כ"א,
	▪ דיני משיב הרוח	סימן י"ט	א', ג', ו', ז', י", י"א, (בסעיף א' - בחורף אומרים ... עד אומרים אותו).
▪ חזרת תפילת הש"ץ	סימן כ'	א' (עד "קצת נוהגים") ד', ה',	
שבת	▪ קדושת השבת	סימן ע"ב	א', ב', ג', ד', ה', ו', ז', ח', כ"ג,
	▪ הדלקת נרות	סימן ע"ה	ב', ח', י"ב, י"ד,
	▪ תפלות שבת	סימן ע"ו	ב', ג', ד', י", י"א, כ',
	▪ קדוש וסעודות	סימן ע"ז	א', ח', י", י"א, י"ג, י"ד, ט"ז, י"ז, י"ח, כ', כ"א, כ"ב, כ"ג,
	▪ מתן מזונות לבע"ח	סימן פ"ז	י"ח,
	▪ מצות הבדלה	סימן צ"ו	ג', ד', ה',

המשך כתיב ח'

הנושא	פרוט הנושא	הסימן	סעיפים / מומלצים
ל"ט אבות מלאכה	▪ מלאכת מבעיר	סימן פ'	א',
	▪ מלאכת מכבה	סימן פ'	ב',
	▪ מלאכת מבשל	סימן פ'	ג',ה',
	▪ מלאכת דש	סימן פ'	י"א,י"ב,
	▪ מלאכת בורר	סימן פ'	ט"ו,ט"ז,י"ח,י"ט,
	▪ מלאכות כותב-מוחק	סימן פ'	ס"ב,ס"ג,ס"ד,
	▪ מלאכות קושר-מתיר	סימן פ'	מ"ה,מ"ו,
	▪ דינים שונים	סימן פ'	כ"א,כ"ב,כ"ג,כ"ד,כ"ה,כ"ו,כ"ח,כ"א,ל"ד, ל"ח,ל"ט,מ"ז,מ"ט,ס"א,פ"ב,פ"ה,
בין אדם לחברו	▪ לה"ר, רכילות	סימן ל'	א',ב',ג',ד',ה',ו',ז',ח',ט', (לא לחייב פסוקים)
	▪ צדקה	סימן ל"ד	ב',ג',ה',ו',ז',
	▪ הונאת דברים	סימן ס"ג	א',ב',ג',ד',ה',
	▪ כבוד הורים	סימן קמ"ג	ב',ג',ד',ז',ט',י",י"א,כ",כ"א,
	▪ כבוד רב וזקן	סימן קמ"ד	ב',ד',
	▪ שמירת הגוף	סימן קפ"ד	א',ב',ג',ד',ה',ו',ח',
	▪ נזקי גוף	סימן ק"צ	א',ב',ג',
	▪ בקור חולים	סימן קצ"ג	א',ג',י',
השולחן הטהור	▪ הפרשת חלה	סימן ל"ה	א',ב',ג',ו',ז',ח',
	▪ הכשרת בשר	סימן ל"ו	א',ב',ד',ה',ו',ז',ח',ט',י",י"א,י"ב,כ",כ"ב,
	▪ טבילת כלים	סימן ל"ז	במקום סעיף א', ללמד כמבוא לנושא ג' הכללים לחיוב טבילת כלים עם ברכה: הלוקח כלים <u>השייכים לגוי</u> , <u>לסעודה</u> , אם הם של מתכת וזכוכית, אסור להשתמש בהם שום שימוש אפילו בצונן, עד שטובל אותם. ג',ו',י",י"א,י"ב, מומלץ הספר "כשרות" של הרב פוקס.

המשך כתיב ח'

הנושא	פרוט הנושא	הסימן	סעיפים / מומלצים
סעודה	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הלכות נטילת ידיים לסעודה 	סימן מ'	א',ב',ג',ד',ה',ו',ח',י',י"א,י"ב,י"ד,
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הלכות בציעת הפת 	סימן מ"א	א',ז',
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הלכות סעודה 	סימן מ"ב	א',ב',ד',ה',ו',ט',י"א,י"ח,י"ט,כ"א,
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ברכות לדברים שאוכלים בתוך הסעודה 	סימן מ"ג	א',ב',ה',ו',
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ברכת המזון 	סימן מ"ד	ג',ד',ה',ו',ז',ח',י',י"א,י"ב,י"ג,י"ד,ט"ו, (לדעת רק את <u>הטעויות בע"פ</u>) ט"ז,	
מדיני ברכות	<ul style="list-style-type: none"> ▪ כללים בברכה ראשונה "ברכת הנהנין" 	סימן נ'	א',ג',ה',י',
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ כללים בברכה אחרונה 	סימן נ"א	א',
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ דין ברכת שהחיינו 	סימן נ"ט	י"ד,
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ דין ברכות הראיה 	סימן ס'	א',ב',ד',
אסור לא ילבש	<ul style="list-style-type: none"> ▪ דברים האסורים משום "לא ילבש גבר שמלת אשה" 	סימן קע"א	א',

דף הסכח לתכנית הלימודים לכתה ז'

הלכות תרומות ומעשרות

מקורות

- תרומה.	במדבר פרק י"ח פס' י"ב
- מעשר ראשון.	במדבר פרק י"ח פס' כ"א
- תרומת מעשר.	במדבר פרק י"ח פס' כ"ז
- מעשר שני.	ויקרא פרק כ"ד פס' ל' ל"א
- מעשר שני.	דברים פרק י"ד פס' כ"ב כ"ח
- ביעור מעשרות.	דברים פרק כ"ו פס' י"ב
- וידוי מעשרות.	דברים פרק כ"ו פס' י"ג - ט"ו

החייבים במצוה

- מצות תרומות ומעשרות אינה נוהגת מן התורה אלא בארץ ישראל. כל פרות הארץ שגדלו בקרקע ישראל או שנתמרחו (גמר מלאכה) ביד ישראל וראויים למאכל אדם ויש להם בעלים חייבם בתרומות ומעשרות.
  - כל מה שאינו ראוי למאכל אדם וכל מה שאין גידולו מן הארץ וכל שהוא הפקר אינו חייב בתרו"מ ולכן:
    1. מאכלי בהמה חיה ועוף - פטורים.
    2. פרות שאינם גדלים מן הארץ (ככמהן ופטירות) - פטורים.
    3. פרות שאין להם בעלים או שהבעלים הפקירום - פטורים. (לכן פרות שביעית פטורים מתרו"מ).
  - פרות חו"ל שבאו לארץ, אם נתמרחו בארץ חייבם בתרו"מ.
  - פרות א"י שיצאו לחו"ל - אם נתמרחו בארץ לפני שיצאו חייבם בתרו"מ.
  - דגן תירוש ויצהר (גם ענבים וצימוקים) חייבם בתרו"מ מן התורה.
  - כל מיני פירות העץ קטניות וירקות חייבם בתרו"מ מדרבנן.
  - כל זמן שלא הופרשו תרו"מ מן הפרות הם נקראים טבל ואסור לאכלם. אסור גם לכלותם להנאה אחרת כגון: שמן להדלקה.
- [הגדרה: מרוח - מיפה, מישר ומחליק את פני הפרי (ערמת גרעיני התבואה) אחרי גמר הדישה והזריה. מרוח זה נקרא גמר מלאכה ומאז מתחיל החיוב בהפרשת תרו"מ.**
- לכל מין יש גמר מלאכה משלו. בפירות: כשימלא הכלי שבו הוא בוצר, בירק: (שדרכו להימכר אגודות) משיאגוד במיני קישואים ודלועים - משיסיר את השיער הדק שעליהם. בין: משיניחהו בחביות ויסיר את החרצנים והזנים הצפים מעליו ועוד.]

סדר הפרשה

- תרומה גדולה, מעשר ראשון, מהמעשר הראשון תרומת מעשר, מעשר שני או עני.
- תרומה גדולה ותרומת מעשר ניתנות לכהן. בזמנו מאבדים אותן.
- לתרומה גדולה אין שיעור מהתורה וחכמים נתנו בה שיעור: (עין יפה, בינונית ורעה). בזמנינו שאין התרומה נאכלת, דיה בכל שהוא.
- מעשר ראשון- ללויים. שיעור: עשירית מכלל הפרות.
- ממעשר ראשון מפרישים תרומת מעשר, שיעור- עשירית מכמות המעשר הראשון דהינו מאית מכל הפרי.
- מן הנותר מפרישים עשירית למעשר שני או מעשר עני.

שנות המעשר

- בכל שש השנים לשמיטה: תרומה גדולה, מעשר ראשון, ותרומת מעשר
- בשנים א' ב' ד' ה' לשמיטה - מעשר שני.
- בשנים ג' ו' לשמיטה- מעשר עני.
- בשנת השמיטה אין מפרישים תרו"מ (מפרות שביעית) כל היבול הפקר.

הברכה

- כשמפרישים תרו"מ מטבל ודאי מברכים.
- כשפודים מעשר שני של טבל ודאי מברכים.
- הנתינה, אן מברכים עליה.
- אין מברכים על הפרשה ופדיון מעשר שני בדמאי .

הפרשה ופדיון מעשר שני

- אחר הברכה מפריש מיד את התרומות ואת המעשרות וקורא לכל דבר בשם.
- מעשר ראשון הותר לאכילה רק לאחר שהופרשה ממנו תרומת מעשר.
- מעשר שני הותר שני הותר רק לאחר פדיונו במטבע המיוחדת לכך.
- כדי שאפשר יהיה להשתמש בפירות צריך להבדיל ולהוציא מהם מקודם אותו חלק שהופרש לתרומה ולתרומת מעשר (יותר מאחוז אחד מן הפרות) חלק זה שורפים או מאבדים.
- תרומה טהורה אין לאבד בידיים ואין לטמאה בידיים. וכדי שאפשר יהיה לאבדה בידיים מה עושים? היות וקודם ההפרשה מותר לטמא את הטבל בידיים, מרטיבים את הטבל במים לפני ההפרשה ואז הוכשר לקבל טומאה וטמא הוא בידינו. ולכן מותר לאבד את החלק שהפרש לתרומה גדולה ותרומת מעשר בידיים. פעולה זו מאפשרת גם פדיון מעשר שני בירושלים.
- אם לא הרטיבו את הטבל לפני ההפרשה צריכות התרומות המופרשות שמירה ונותן במקום מוצנע עד שירקבו או יתקלקלו מעצמם.

ביעור וידיוי

- בשנה הרביעית לשמיטה ובשנה השביעית חלה מצות בעור המעשרות והיא נוהגת גם כיום.
- זמן הביעור הוא ערב יום טוב ראשון של פסח (ויש אומר ערב יום טוב שביעי של פסח).
- אם יש לאדם פרות טבל משלש השנים שעברו חייב להפריש מהם ולא לעכב עוד.
- את המטבע שעליה נתחלל המעשר השני יחלל על מטבע של פרוטה שיש ברשותו ויאבדנה.
- בשעת הביעור יש נוהגים לקיים גם כיום מצות וידיוי מעשר. ביום טוב שביעי של פסח אומרים את נוסח הידיוי (כמובא בחומש דברים כ"ו פסוקים י"ג - ט"ו).